

Työ- ja elinkeinoministeriö

PL 32

00023 VALTIONEUVOSTO

LAUSUNTO

19.10.2023

EOAK/6079/2023

Viite: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi kotoutumisen edistämisestä annetun lain muuttamisesta ja siihen liittyviksi laeiksi

Työ- ja elinkeinoministeriö on pyytänyt eduskunnan oikeusasiamieheltä lausuntoa viitekohdassa mainitusta hallituksen esityksestä. Siinä ehdotetaan muutettavan kotoutumisen edistämisestä annettua lakia, joka tulee voimaan 1.1.2025.

Totean lausuntonani seuraavan.

Esitysluonnoksessa muun muassa alaikäisenä ilman huoltajaa tulleiden lasten ja nuorten kotoutumislain mukaisen aikuistumisen tuen yläikärajaa laskettaisiin 25 ikävuodesta 23 ikävuoteen vastaavasti kuin lastensuojelun jälkihuollon ikärajaa esitetään laskettavaksi hallituksen esityksessä eduskunnalle laeiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta. Lisäksi tuesta maksettavien kotoutumislain mukaisten korvausten maksamisen yläikärajaa laskettaisiin vastaavasti. Nämä muutokset esitetään tehtävän sekä voimassa olevaan kotoutumislakiin että 2025 voimaan tulevaan kotoutumislakiin.

Sikäli kun ikärajan laskemisen perusteena on vedottu lastensuojelulaissa säädetyn ikärajan laskemiseen, tyydyn toteamaan esitysluonnoksesta muilta osin enemmän lausumatta, että olen suhtautunut tuon vertailukohtana käytetyn ikärajan laskua koskevaan esitysluonnokseen kriittisesti lausunnossani, jonka annoin luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi lastensuojelulain ja varhaiskasvatuslain muuttamiseksi (EOAK/5322/2023, 31.8.2023, julkaistu oikeusasiamiehen verkkosivuilla www.oikeusasiamies.fi).

Korostin muun muassa sitä, että mikäli jälkihuoltoikää lasketaan esityksen tarkoittamalla tavalla, lainsäädäntöön olisi perusteltua ottaa riittävät ”suojasäännökset”, jotka turvaavat nuorelle jo aloitettujen ja hänelle välttämättömien palveluiden jatkuvuuden. Olen myös peräänkuuluttanut laajempaa arviota siitä, mitä jälkihuoltoiän alentaminen merkitsee jälkihuollon toteuttamiselle ja sen vaikuttavuudelle ja mitä paineita ja vaatimuksia se asettaa muille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmille. Korostin myös sitä, että perustuslain 22 § asettaa myös lainsäätäjälle vaatimuksia esimerkiksi siten, että lainsäädäntöä kehitettäessä tai siihen muutoksia tehtäessä aikaisemman lain ja siihen tehtävien muutosten vaikutukset on riittäväällä tavalla selvitetty. Tämä on erityisen tärkeää silloin, kun lainsäädännöllä puututaan yksilön oikeuksiin.

Pyydän, että edellä mainitussa lausunnossani esitetyt näkemykset otetaan soveltuvin osin huomioon myös nyt kyseessä olevan hallituksen esityksen jatkovalmistelussa.

Apulaisoikeusasiamies

Mikko Sarja

Esittelijäneuvos

Jari Pirjola

Asiakirja on hyväksytty sähköisesti asianhallintajärjestelmässä.